

Reuerendi Patris P. Hieremiæ Drexelii e Societate Iesu Opera omnia

Duobus nunc Voluminibus comprehensa, & libellis ante hac non editis
aucta ; Illvstrata, Indicibvs Moralibus, Locorum S. Scripturæ, Capitalium
Mysteriorum fidei, Rerum, & Concionum quouis anni tempore habendarum
; Congestis Et Compositis Methodo prorsus, alijs Auctoribus inusitata ; Sed
Theologis ...

Indicibvs Illvstratvs Et Avctvs Concionatoriis

Drexel, Jeremias

Antverpiæ, 1643

Cap. V. Quintus resistendi modus, Fiduciam omnem in Deo collocare.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77031](https://nbn-resolving.de/urn:nbn:de:hbz:466:1-77031)

que virtutes, neque instantia, neque futura, neque fortitudo, neque altitudo, neque profundum, neque creatura alia poterit nos separare à Charitate Dei. Quia autem haec altitudo, quod stud est profundum? Augustinus hic facem præferens: Si altitudine, inquit, & profundo superna & inferna huius mundi significantur, quis mibi cælum pollicetur, ut a celi fabricatore sejungar? Aut quis terreat infernum, ut Deum defram, quem si nunquam deferrimus, inferna nescirem. Siergo alterutrum eligendum, aut conceptæ in Deum fiducie, aut cælo renuntiandum, ego potius cælo excidam, quam fiducia. Pari modo, si aut ad inferos detrudendus sim, aut fiducia spoliandus, malim ego ad inferos detrudi, quam fiducia spoliari.

Atque hoc est in mediâ morte imò post ipsam mortem Deo fidere. Sperabo in eum, etiam si occideret me. Hanc fiduciam in Deum ad inferos mecum aforabo. Sed dixeris: Pæne ridiculum est malle cælo excludi, quam sp. Ad ista rex David respondens: Neque irideant me, inquit, inimici mei: etenim universi, qui sustinente, non confundentur. Qui suam omnem fiduciam constanter inædificant Deo, ædificium struunt non ruitum unquam, auxilium, quod sperant, certissimè impertrabunt. Auxiliis & favoribus humanis nihil incertius & inconstantius. Spem magnam miseris modis apissime fallunt & illudunt. Hinc vetu verbum: Corvum deludet hiantem. Ita Coranus sacerum Nasicam, qui hæredem se Corani fore speraverat, insigniter elulit, quod vates Venustus canit:

forti nubis procer Cœano
Filia Nasica, metuentes reddere solam,
Tum gener hoc faciet; tabulas sacer dabit, atque
Ut legat, orabit. Multum Nasica negatas
Accipiet tandem, & tacitis legat, invenietque
Nil sibi legatum, præter plorare
Captatorque dedit rufus Nasica Corano.

Ita spes humana præsidii humanis nixæ, cùm minimè putes, collabacunt. Qui subsidiis nititur divinis, qui Deo fudit, non metuat, fallatur: Etenim universi, qui sustinent illum, non confundentur. Non deludet hiantem corvum Rex cæli, qui etiam corvorum pullis suam submittebam. Scitote, ait Siracides, quia nullus speravit in Domino, & confusus est. Ergo qui timet Dominum, credite illi, & non evacuabitur merces vestra. Qui timet Dominum, sperate in illum, & in oblationem venet vobis misericordia.

Quanti nihilominus sunt, qui Dominum non sustinent, qui non credunt Deo, nec sperant in eum. Est virgo vel nupta paupercula, quæ tamen videri talis non vult; ut igitur sibi alimoniam paret, obsequiis Veneris se mancipat & profitetur impudicitiam. Non sustinet Dominum. Est aliis, qui viœ gaudet commodo, sed male parto. Ille tamen malos quæstus neuriquam aversatus: Si velim, inquit, quadram ungere, hoc lucrum non debo spernere. Non sustinet Dominum. Quam multi necessitate aliquâ vel tentatione graviori urgente ad remedia properantes non concessa: Nihil agimus, ajunt, nisi sic agamus. Nec isti sustinet Dominum. Quam multi qui opimis inhiant donariis, dicunt & scribunt nec dicenda, nec scribenda. Planè hiantes corui. Sed hos deludet Deus; inanissimâ spe suâ frustabuntur, votis exident, vacui redibunt pectorales, quia non sustinerunt Dominum. Universi autem, qui sustinent illum, non confundentur.

Fuit, qui plurimum auti spenderet in largitiones, obtinendo, quod ambierat, officio. Sed pisces & hamus & escam simul rapuerunt. Ita ille pecuniam perdidit, & officium non acquisivit. Confundantur omnes in qua agentes supervacuæ. Curio vitiosum famulam domi aluerat non bonæ famæ. Huic episcopus graviter præcepit, aut feminam domo exigeret, aut curiam meliori cederet. At parochus planè fatuus: Ego, ajebat, pa-

Tom. II.

A ræcia potius carebo, quam feminâ. Et illam & istam perdidit: Nam mulier in renosum cara, cùm cerneret frigere jam nimil culinan, ultra artigil. Confusus est iniqua agens supervacuæ. Hoc proflus est inter geminum fedile humi corrue. Sunt innumeræ, qui peccant, ut cupiditas sua satisfaciant oblatione peccati. Atque hinc quietis aliquid sperant, & suavioris paupera. Errant gravissimè. Cupiditates namque tanto irritationes hant, & vehementiores, quod plus eis indulgetur; uti purulenta scabies, quod magis fricatur, magis exacerbatur. Confunditur iniqua agens supervacuæ. Hæc omnium noxarum labes est, fallere, contaminare, hiantes corvos deludere, in precipitum dare. At vero spes omnis & fiducia in Deum nunquam indotata, nunquam sine munere dimittitur. Ad hanc in Deum fiduciam tria sunt potissimum, quæ humanam mentem in Deum tria mentem humanam erigunt:

S. III.

P rimus: Deus nos oculo pervigili & in spacio inde finenter aspicit; tum vero quam maximè præsentem se spectatorem exhibet, cùm in tentacionibus luctemur & resistimus. Neque otiosus est spectator, quales sunt, qui pomeridianum palæstra spacio faculum festertio emunt, qui pugili seu palæstræ succumbenti subvenire non possunt, contundi eum & vulnerari, vinci & solo affligi sinunt: & hoc illis videre voluppe est. Non ita Deus. Sed, quod Hanani vates regi Afa ingerit: Oculi Domini contemplant universam terram, & præbent fortitudinem his, qui corde perfecto credunt in eum. Quia habuisti fiduciam in rege Syria, & non in Domino Deo tuo, idcirco exercitus Syria regu exercitus de manu tua. Deus athletas suos, dum spectat, juvat.

C ontrarium: De Dei honore, non solum de nostra salute agitur, cùm tentamus. Quod Basilius Firmans: Diabolus odium inquit, & insatibilis furor adversus homines tum imprimis ac præcipue contra Deum sevit. Deus illum præcipit acutum. Sed quia is Deo nocere non potest, omnem iram effundit in hominem Dei effientem. Nec ira indoles est: cùm iracundus illum, quem odio Xatiniano insequitur, non potest ladere, detracit alicunde illius imaginem pingit, erudit, lacerat, conculeat. Perinde si dicat: Ita ipsum hominem trahet, si eo potiri possem. Ipsius igitur effigies luat, que non luit tergum. Haud aliter diabolus: Mea, inquit, indignatio, cùm maximè adversus Deum est: sed quia illum a me remotus est, huc adiutor tu homo; ejus imago est te conspuam, in te amas ejaculabor sagittas, cùm primarium hostem meum ferire non possim.

D e Dei honor in tentatione non nostra tantum salutis, sed & Dei honor in discrimen & periculum vocatur, ita resolvamus tentatori, ut non nostrum tantummodo salutem, sed & Dei honorem propugnemus aceritem. Hinc potius vocem moriendum, quam vel servem tentationi consentendum, ne honor Dei nostra ignoravia violetur.

Tertium: Quandoquidem ergo diabolus oppugnat homines, Deum impugnat, ne dubitemus, doquidem quidquam de divinis subsidiis; fecutam in Deo fiduciam locemos, opem is feret certissimam, neque enim do homines suum prodet; huic bello, quo diabolus ipsum petit nos, Deum per hominem, eas præstabat suppetias, ut non modo impugnar, non vincamus, sed viatorum reportemus facilem & bitandum. Suæ causæ Deus non deerit. Dominus exercituum sat fortis & potens est protector. Solent Principes & Reges, si famulum fidelem sui causæ in necessitate constitutum videant, non facile defertum ire. Sic affuerus rex Mardonichæ in extremo discrimine cum suis laborantem, quod regi domini fidis obsequiis serviisset, contra adversarium acerimum ac potentissimum defendit, Amanum cetera charissimum in editam crudelitatem

MARIA BIBLIOTHECA

am crucem evehendo præcipitavit. Ita Deus certissimò sui causâ laborantes sub subsidis non desituet: auxilio suis venier potentissimus adjutor. Ad ipsius enim honorem præcipue spectat hoc bellum, quod adversum nos geritur. Ergo fidans Deo ex toto corde nostro, in omni tentatione nostrâ. Etenim universit, qui sustinet dominum, non confundantur. Fiet Dominus refugium pauperi; adjutor in propinquitatibus, in tribulatione. Ergo sperant in te, qui noverunt nomen tuum, quoniam non dereliquisti querentes te. A magnâ in Deum fiducia pender omnes haec victoria. Cum Deo audere, principium est victoria. Juvante Deo gigantem stygium vel puer sternit. Feta Deo virtus vincit omnia.

P. 1. 4. v. 3.

CAPUT VI.

Sextus resistendi modus,

TENTATIONVM ORIGINES EXPLORARE.

Diabolus
in omnes
quas vul-
formas fese
induit.

Ovid. meta-
morph. l. 14.
proprie-
tatem mihi
pag. 193.

Ambro. tom.
4. lib. 1. de
Cain &
Abel. cap. 5.
michi p. 117.

6. Contra
tentationes
munimentum,
Tentationum
origines
explora.
Exod. cap. 4.
v. 2. & 3.

N Emo unquam poruit tam vero nomine appellari Proteus aut Vertumnus, quam tentator diabolus. Proteus, seu Vertumnus, ut somniant priisci, in omnes, quas volvit, formas fese induit. Satanas omni Vertumno, Proteoque omni mutabilior in omnigenam speciem se variat.

formas sur aptus in omnes.

Huic amabilem fese, illi formidabilem; huic formosum, isti deformem, huic blandum, alteri terrificum exhibet; huic dulcem illi acedulum, alii mixtam præber potiunculam: & durus & mollis est, prout affectum esse novit, eum quem decipere conatur. Huic offere subfildum scandendum, illi ad natandum, alii ad volandum, isti ad reptandum. His pennas pavoninas, illis gruum aut struthionum plumas, illis gallinaceorum jubas, alii upuparum cristas imponit, prout quemque ornata plumatili scit delectari. Plurimis crumenas faturas, innumeris patinas onustas, cantharos plenos, coronata pocula, quibusdam etiam dulcissimum ingerit suffitum, mutabilior omni Proteo. Ipsa etiam regna pollicetur.

Elevat enim, inquit Ambrosius, & extollit mentem sua-
riis verbis, offendit omnia terra regna. Ibi tu cave, ne capiaris
preterlabetur & non manentibus, in quibus magna tentatio
est. Terenderat Christo diabolus primè laqueum gule, secun-
dum jactantia, tertium ambitionis & avaricie. Tu ergo Vi-
gilia, Principiis obsta; Tu Ora & Repugna, Fiduciā-
que omnem in Deo colloca; de his resistendi modis jam
dictum. Addimus sextum Tentationum origines ex-
plora, de quo jam differendum.

§. I.

D Eus tamen interrogans Mōsen: Quid est, inquit, quod tenes in manu tua? Respondit Mōses: Virga. Cui Deus iterum: Projice eam in terram. Projicit, & ver'a est in colubrum, ita ut fugeret Mōses. Hic queri potuisse est Mōse: Cur tuum ipse scipionem fugis? Respondit Mōses utique: Putabam me baculum gestare manu, sed ut video, coluber est, quem nemo non fugit. Quid esse censetis, o mortales, res creatas omnes, præcipue illas, quas Mundus velut aurea idola colit? Quid omnes Mundi voluptrates, quid magni nominis amplitudo, & omnes honorum gradus, quid montes aurei & thesauri universi? Humanæ vitæ baculus sunt ista, inquit, his fulcimur, his nitimur; absque his vivere supplicium est. Inter vivos numeramus, & à nemine honorari mors est. Inter homines agere, & ab omni delectatione ac voluptate arceri tararum est. Aurâ vesci, & omni pecunia destituvi, vivi hominis sepultura est. Pecunia rerum omnium domina cibum, potum, vestitum, domum, cuncta vita subsidia suppeditat. Planè baculus vita, necessarius tam paci quam militiæ; ubi non est pecunia, ibi non est

A vita. Sed, ô boni homines, projicite, obsecro, hunc vite baculum in terram, serioque cogitate istud: Cum nos sepulchrum hauserit, quid pecunia omnis proderit? Jam versâ est in colubrum virga, fugite, fugite.

Hic Epicetus salubre monitum subjiciens: Vnaqua- Epistola
que res, ait, duas habet ansas: unam tolerabilem, alteram in- Encirio
tolerabilem. Si frater injuriam fecerit, non ea prehende, quâ Epistola
facit injuriam, ea enim ejus ansa q̄ intollerabilis. Sed illinc po- editione
tius: esse fratrem, esse unâ educatum; Si prehendes eum, quâ pag. 101
est tolerabilis. Res sane quilibet suum, & commodum Res qualis
& incommodum habet. Aurum, voluptas, honor, ce- berium
teraque rerum conditum, duabus apprehendi pos- haberet
sunt ansis, tolerabili & intolerabili. Si honorem, aurum, incommo- modum
voluptatem consideres solum ut corporis bonum, ut dum
grande emolumentum, ut suavissimum vita praedi- In
dium, ut piatum, & elegantissimum baculum, cave, mi
Christiane, manus fecit combures; hac ansa candens
est, non tangenda: si autem illa omnia penitus inspi- cias, ut temptationis materiam & fomentum, quo dia- bolus incautos agit in ruinam, jam non venustus bacu-
lus, sed venenatus coluber videbitur; fugies illum, si fa-
pies. Divina pagina attestatur: Creaturæ Dei in odium Sep. cap. 43.
factæ sunt, & in temptationem animabimur, & in mu- v. 11.
scipulam pedibus insipientum. Cogita, quælo, quisquis es,
non istud tanum; hoc mihi suave, hoc jucundum, hoc
volupe, hoc corpori gratissimum est: sed unâ etiam co-
gita, hoc grande animi malum, temptationis fomes, dul-
ce toxicum est, inescat ut occidat.

Sapiens ille, quæ dixi, à Stoâ philosphus: Sim- Epistola
gulis in rebus, inquit, que vel delectant, vel usi serviant, Encirio
vel diliguntur, memento considerare, cito si modi sint, exor. cap. 3. milia
suis à minutissimis. Si ollam diligis, te ollam diligere; nam ea
confracta non perturbaberis. Si filiolum aut uxorem; homi-
nam à te diligi: nam eo mortuo non perturbaberis. Consi-
derans rebus consimilis, filioli aut uxori, rebus con-
siderans, si crystallinum vitrum, si scutellam, porcellanam * ames,
si crystallinum vitrum, si scutellam, porcellanam * ames, * Depres-
memento hanc amorem tuum iœtu, allisu, lapsuque
unico confringi; ita vestem furto subduci; habitatio-
nem & domum charam, incendio consumi, hominum tem. 1. Mo-
charissimos tam facile mori, quā vitrum frangipolle. meratione,
Hoc igitur cogitatione tibimet depinge: Itud quod de- pag. 17.
lectat, quod diligo, duas habet ansas, una bonum cor-
poris, altera malum animi monstrat; priorem ansam
cave tangas; urit: tange alteram, quæ pericula & tenta-
tiones prodit. Eò Siracides monet: Communione mortis scito: quoniam in medio laqueorum ingrediens. Ideo cùm
tibi spes lucelli affulserit, præcipitatem manu contine-
re, tentatio est, laqueus est. Voluptas blandiens invit-
at substringe cupiditatem; mera fraudes & infidie
sunt. Arridens honor titillat; cautissimus incede, & mu-
scipulam cave.

Ignorantia horum multa millia hominum miserrime seducit, qui temptationis escam ab unâ solum parte aspi-
cientes: Hoc lucrosum est, ajunt, hoc iuctandum, hoc
honorificum: mox igitur illud obviis ulnis acceptemus.
Ratiocinatio pessima. Rem ab alterâ etiam parte con-
sidera, & tentatoris dolum temptationisque periculum
manifeste deprehendes: si inescari te pateris, jam vor-
sti hamum, non amplius tuus es, jam captus es.

§. II.

P harmacopœia ita inaurat catapotia, ut iis con- + Pillulas.
spectis dicas: En aureolos pulchellos globulos, quis
illos non avide glutiat? Sume igitur, & dentibus com-
mole ac gluti, experieris illorum dulcedinem, breviq[ue]
fentis, quantum molestiarum & tumultus in ventre Diabolus
moveant. Ita diabolus inaurat ea, quæ doctis dictis con-
siderare cupit. Ita venenatam escam sed voluptatis fac-
charo sparsum alloquis blandissimis prosequitur. Ita
Samuelis filios munieribus inescavit, quod Regum facti
testantur: Delinaverunt post avaritiam, accepéruntque mu- 1. Reg. cap. 8.
nera, & v. 3.